Krimināllieta Nr. 11221011716

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2017. gada 9. martā

Zemgales apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente I.Akmeņlauka
tiesneses D.Baltā un A.Misiuna
izskatīja apelācijas kārtībā rakstveida procesā krimināllietu /pers. B/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 15. panta ceturtās daļas un 176. panta pirmās daļas sakarā ar /pers. B/ aizstāvja J. Ernstsona apelācijas sūdzību par Jelgavas tiesas 2016. gada 31. marta spriedumu.

Iepazinusies ar apelācijas sūdzības motīviem, pārbaudījusi lietas materiālus, Zemgales apgabaltiesa

konstatēja

ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. B/ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 15. panta ceturtās daļas un 176. panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 6 mēnešiem, ar probācijas uzraudzību uz 1 gadu 6 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. pantu /pers. B/ soda izciešanas termiņā ieskaitīts apcietinājumā pavadītais laiks no 2016. gada 3. februāra līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai.

Drošības līdzeklis – apcietinājums /pers. B/ atstāts negrozīts.

No /pers. B/ valsts labā piedzīti procesuālie izdevumi par aizstāvja sniegto juridisko palīdzību 978,85 *euro*.

Ar spriedumu izlemta rīcība ar lietiskajiem pierādījumiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētais /pers. B/ notiesāts par to, ka mēģināja izdarīt svešas kustamas mantas nolaupīšanu, saistītu ar vardarbību (laupīšanu), kas saskaņā ar pirmās instances tiesas konstatēto izdarīta šādos apstākļos.

2016. gada 3. februārī vakarā ap plkst. 18.40 /pers. B/ mantkārīgu motīvu vadīts, braucot taksometrā /TL marka/, ar valsts reģistrācijas numuru /TL reģistrācijas numurs/, aizmugurējā sēdvietā aiz taksometra vadītāja,/adrese/ meža masīvā nolēma izdarīt laupīšanas uzbrukumu taksometra vadītājam /pers. E/, lai prettiesiski iegūtu viņam piederošo naudu 200 *euro*.

Realizējot noziedzīgo nodomu, /pers. B/, lietojot vardarbību, no muguras puses ar kreiso roku piespieda taksometra vadītāja /pers. E/ galvu pieres apvidū pie transportlīdzekļa vadītāja krēsla un ar labo roku pielika nazi pie /pers. E/ kakla, un pieprasīja atdot naudu. /pers. E/, izrādot pretestību, nogrūda /pers. B/ labo roku, kurā atradās nazis, no sava kakla un atņēma viņam nazi.

Pēc kā /pers. B/, apzinoties, ka neizdosies nolaupīt /pers. E/ naudu, pārtrauca savas noziedzīgās darbības vērstas uz laupīšanas izdarīšanu, un /pers. E/ viņu aizturēja un nogādāja policijā. Tādējādi /pers. B/ savu nodomu nolaupīt naudu 200 *euro* nerealizēja līdz galam no viņa gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, jo taksometra vadītājs /pers. E/ izrādīja aktīvu pretošanos un aizturēja /pers. B/.

Šādas apsūdzētā /pers. B/ darbības pirmās instances tiesa kvalificēja pēc Krimināllikuma 15. panta ceturtās daļas un 176. panta pirmās daļas.

Ar Zemgales apgabaltiesas 2016. gada 14. septembra lēmumu, izskatot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā /pers. B/ aizstāvja J. Ernstsona apelācijas sūdzību, Jelgavas tiesas 2016. gada 31. marta spriedums tika atstāts negrozīts.

No /pers. B/ valsts labā piedzīti procesuālie izdevumi par aizstāvja sniegto juridisko palīdzību apelācijas instances tiesā 131,93 *euro*.

Ar Augstākās tiesas 2017. gada 23. janvāra lēmumu, izskatot krimināllietu kasācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā /pers. B/ kasācijas sūdzību, Zemgales apgabaltiesas 2016. gada 14. septembra lēmums atcelts daļā par procesuālo izdevumu piedziņu no /pers. B/ un atceltajā daļā lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā. Pārējā daļā apelācijas instances tiesas lēmums atstāts negrozīts.

Apsūdzētā aizstāvis apelācijas sūdzībā, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 85. pantu, lūdza atbrīvot /pers. B/ no procesuālo izdevumu piedziņas, jo apsūdzētais ir nepilngadīgs un viņam nav savu ienākumu. Aizstāvis norāda, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 83. panta pirmās daļas 1. punktu aizstāvja piedalīšanās kriminālprocesā ir obligāta, ja tiesības uz aizstāvību ir nepilngadīgai personai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 559.panta ceturtās daļas 5.punktu lieta apelācijas instances tiesā nozīmēta iztiesāšanai rakstveida procesā daļā par procesuālajiem izdevumiem.

No apsūdzētā aizstāvja J. Ernstsona saņemts rakstveida viedoklis, kurā aizstāvis norāda, ka apsūdzētais /pers. B/ būtu pilnībā atbrīvojams no procesuālajiem izdevumiem, kas saistīti ar juridiskās palīdzības sniegšanu.

Aizstāvis šādu viedokli pamato ar to, ka apsūdzētais ir nepilngadīgs, aizstāvis viņam tika nodrošināts obligātā kārtā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 83.panta nosacījumiem. Aizstāvis norāda, ka lietā nav ziņu par to, ka /pers. B/ būtu izteicis vēlmi par advokāta piedalīšanos vai ka nevēlas advokāta piedalīšanos, turklāt procesuālajos dokumentos neesot iestrādāta ailīte, kurā nepilngadīgajam būtu iespējams atteikties no aizstāvja. Aizstāvis norāda uz lietā konstatēto, ka nepilngadīgajam /pers. B/ nav ne ģimenes, ne noteiktas dzīvesvietas, ticis lemts jautājums par viņa ievietošanu bērnu namā. Minētais, aizstāvja ieskatā, norāda uz to, ka nepilngadīgajam nav kam paprasīt palīdzību. Aizstāvis uzskata, ka nepilngadīgā mantiskais stāvoklis, precīzāk - tā neesamība, izslēdz iespēju viņam pašam nodrošināt samaksu par aizstāvja palīdzību no saviem līdzekļiem.

Aizstāvis J.Ernstsons atsaucas uz Krimināprocesa likuma 83.panta pirmās daļas 1.pinktu, kā arī uz 88.panta otro daļu un norāda, ka aizstāvība apsūdzētajam jānodrošina abu instanču tiesās un apsūdzētais no aizstāvja nav attiecies aizstāvja klātbūtnē.

Ievērojot norādīto, aizstāvis lūdz saskaņā ar Krimināprocesa likuma 85.panta nosacījumiem nepilngadīgo apsūdzēto /pers. B/ atbrīvot no procesuālo izdevumu piedziņas.

Citas personas, kuru intereses un tiesības aizskar apsūdzētā aizstāvja J.Ernstsona apelācijas sūdzība daļā par procesuālajiem izdevumiem, rakstveida viedokli par to nav iesniegušas. Iebildumi par lietas izskatīšanu rakstveida procesā nav saņemti.

Izskatījusi rakstveida procesā pierādījumus par procesuālajiem izdevumiem un izvērtējusi apelācijas sūdzībā minētos motīvus, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums jāatceļ daļā par procesuālo izdevumu piedziņu no /pers. B/.

Pirmās instances tiesas sēdē pēc tiesas norīkojuma apsūdzētā aizstāvību realizēja advokāts J.Ernstsons, kuram saskaņā ar Krimināprocesa likuma 84.pantu un Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumiem Nr.1493 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību", no valsts līdzekļiem par veikto darbu izmaksājami kopā 978,85 *euro*.

Apelācijas instances tiesā izdevumi par apsūdzētā aizstāvja J.Ernstsona darba samaksu kopā ir 186,38 *euro*.

Saskaņā ar Krimināprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 4.punktu par procesuālajiem izdevumiem atzīstama samaksa advokātam, kad izdevumus par juridisko palīdzību sedz no valsts līdzekļiem.

Krimināprocesa likuma 368.panta pirmā daļa noteic, ka procesuālos izdevumus ar tiesas nolēmumu piedzen no notiesātajiem, izņemot šā panta trešajā, ceturtajā, piektajā un sestajā daļā minētos gadījumus. Procesuālo izdevumu atlīdzināšanas pienākums gulstas arī uz nepilngadīga notiesātā vecākiem vai aizbildņiem.

Krimināprocesa likuma 368.panta ceturtā daļa noteic, ka procesuālos izdevumus sedz no valsts līdzekļiem, ja persona, no kuras tie piedzenami, ir maznodrošināta.

Krimināprocesa likuma 85.panta pirmajā daļā noteikts, ka tiesības uz atbrīvošanu no samaksas par aizstāvja palīdzību, kas tādā gadījumā tiek segta no valsts līdzekļiem, ir: 1.punktā - personai, kuras mantiskais stāvoklis izslēdz iespēju samaksu par aizstāvja palīdzību nodrošināt no saviem līdzekļiem, bet 2.punktā - personai, kura krimināprocesā, kad aizstāvja piedalīšanās ir obligāta, nav vēlējusies aizstāvi.

Apsūdzētā /pers. B/ aizstāvis lūdzis atbrīvot apsūdzēto no procesuālo izdevumu pilnīgas samaksas saskaņā ar Krimināprocesa likuma 85.pantu, jo apsūdzētais ir nepilngadīgs un viņam nav savu ienākumu.

Pārbaudot lietas materiālus, apgabaltiesa konstatē, ka apsūdzētais /pers. B/ ir nepilngadīgs, algotu darbu nestrādā un viņam nav ienākumu no algota darba.

Ar Valkas novada bāriņtiesas 2016.gada 30.marta lēmumu /pers. F/ - apsūdzētā vecmāmiņa atcelta no aizbildņa pienākumu pildīšanas pār /pers. B/ (*lietas 146.-149.lapa*). Šajā lēmumā fiksēts, ka bāriņtiesa pārliecinājusies, ka /pers. B/ mantas nav.

Ar Valkas novada sociālā dienesta vadītājas /pers. G/ lēmumu nolemts no 2016.gada 31.marta /pers. B/ ievietot ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā (*lietas 143.lapa*). Līdz ar to uzskatāms, ka /pers. B/ atrodas pilnā valsts apgādībā. Kā norādījusi Administratīvā apgabaltiesa, personas atrašanās pilnā valsts apgādībā nozīmē atrašanos valsts iestādē, kura tiek finansēta no valsts pamatbudžeta un kura tiesību normās paredzētajā kārtībā nodrošina personas pamatvajadzību apmierināšanu *(sk. Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 21.jūnija lēmuma lietā Nr.A420758210 11.punktu).*

No 2016.gada 3.februāra /pers. B/ atrodas apcietinājumā.

Apelācijas instancē apsūdzētā aizstāvību pēc tiesas norīkojuma realizēja zvērināta advokāts J.Ernstsons, kuram par veikto darbu apsūdzētā aizstāvībai saskaņā ar Krimināprocesa likuma 84. pantu un Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumiem Nr. 1493 „*Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību*" no valsts līdzekļiem izmaksājami 54,45 *euro*.

Apgabaltiesa atzīst, ka lai arī šobrīd apsūdzētajam nav piešķirts maznodrošinātas personas statuss, tomēr viņa materiālais stāvoklis, kā izriet no lietai pievienotajiem dokumentiem, vērtējams kā trūcīgs, viņam nav ienākumu un mantas, apsūdzētais atrodas tādā situācijā un materiālā stāvoklī, kas viņam liedz nodrošināt savu tiesību aizsardzību no saviem līdzekļiem.

Apgabaltiesa atzīst, ka šādi apstākļi ir par pamatu, lai apsūdzēto /pers. B/ saskaņā ar Krimināprocesa likuma 85.panta pirmās daļas 1.punktu, 368.panta ceturto daļu atbrīvotu no samaksas par aizstāvja darbu pirmās un apelācijas instances tiesā, un šie izdevumi sedzami no valsts līdzekļiem, tas ir, kopā 1165,23 *euro*. Tāpēc pirmās instances tiesas spriedums šajā daļā atceļams.

Saskaņā ar Krimināprocesa likuma 563. panta 1.[1] daļas 4. punktu, Zemgales apgabaltiesa

nosprieda

atcelt Jelgavas tiesas 2016.gada 31.marta spriedumu daļā par procesuālo izdevumu piedziņu no /pers. B/.

Atbrīvot /pers. B/no procesuālo izdevumu piedziņas par advokāta darba samaksu, procesuālos izdevumus 1165,23 *euro* apmērā segt no valsts līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā, sūdzību vai protestu iesniedzot Zemgales apgabaltiesā.

Tiesnese referente I.Akmeņlauka

Tiesnese D.Baltā

Tiesnese A.Misiuna